

EESTI KUNSTIAKADEEMIA
Kunstikultuuri teaduskond
Muinsuskaitse ja konserveerimise osakond

Ahti Noorhani

ELAMUKS KOHANDATUD GRANIITKIVIST KÕRVALHOONE
SEISUKORRA HINDAMINE JA JUHISED RESTAUREERIMISEKS NING
RENOVEERIMISEKS

Laeva tee 2, Pajupea küla Rae vald Harjumaa

2015/2016 õppeaasta
Arhitektuuri konserveerimise ja restaureerimise täiendkoolituskursuse lõputöö

Tallinn 2016

Autorideklaratsioon

Kinnitan, et olen koostanud antud lõputöö iseseisvalt ning seda ei ole kellegi teise poolt varem kaitsmisele esitatud.

Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, olulised seisukohad, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on töös viidatud.

„ ” mail 2016. a.

.....

(allkiri)

Töö vastab kehtivatele nõuetele ja lubatud kaitsmisele:

„ ” mail 2016. a.

.....

Kaitstud hindede:

.....

„ ” mail 2016. a.

.....

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	4
1. AJALOOLINE ÜLEVAADE.....	7
2. HOONE SEISUKORRA KIRJELDUS, TEHNILISE SEISUNDI HINDAMINE JA ERITINGIMUSED.....	9
2.1 Katus ja katusekandjad	9
2.2 Vahelae konstruktsioonid ja pööning	14
2.3 Välis – ja vaheseinte seisukord.....	21
2.4 Avatäited.....	33
2.5 Põrand pinnasel	35
2.6 Sadevete ärajuhtimine.....	38
2.7 Vertikaal	39
2.8 Maakelder	40
KOKKUVÕTE	42
KASUTATUD KIRJANDUS JA TEISED ALLIKMATERJALID	43
LISAD	44
Lisa 1. Katastriüksuse plaan 2005	45
Lisa 2. Laeva tee 2 asukoha skeem Regio 2016 kaardil.....	46
Lisa 3. Asukohaskeem krundipiiriga	47
Lisa nr. 3.1 _Asukohaskeem krundipiiriga _Hooned	47
Lisa 4. Mõigu mõis 20. saj. keskpaiku	48
Lisa 5. Üheverstane kaart 1894-1924.....	49
Lisa 6. Skemaatiline kaart aastast 1932.....	50

Lisa 7. Eesti topokaart 1924	51
Lisa 8. NL_topokaart 1959.....	52
Lisa 9. Fotod vaated S, E, N ja W	53
Lisa 10. Pildistamise asukohad plaanil.....	54
Lisa 11. Koondakt 1988	55
Lisa 12. Maa_liitmine 1997.....	56
Lisa 13. Laiba 13 kinnisturaamat 1911_1931	57
Lisa 14. Perspektiivne vaade lõunafassaadile	58
Lisa 15. Rahvusarhiivi Vastuskiri	59
Lisa 16. Lõige 1-1.....	60

SISSEJUHATUS

Antud töös käsitletud hoone asub Harjumaal, Pajupea külas. Praeguseks aadressiks on Laeva tee 2. Katastriüksuse tunnus on 65301:007:0256.

Vaata ka lisasid:

- Lisa nr. 1 Katastriüksuse plaan (23.03.2005)
- Lisa nr. 2 asukohaskeem (Regio 2016)
- Lisa nr. 3 Asukohaskeem krundi piiridega (maaameti kaart).

Kõnealuse hoone ehitusaastaks võib pidada 1936. Hetkel kasutatakse hoonet elumajana. Hoone algne otstarve pole hoolimata arhiivist leitud materjalist senini täpselt teadmata. Arvestades, et hoone kirde ja edelasuunal on olnud maja läbivad laiad väravad võib oletada, et hoonet on kasutatud rehealusena.

Kõnealuse hoonealune maa on 20 sajandi alguses kuulunud Mõigu mõisa valdustesse.

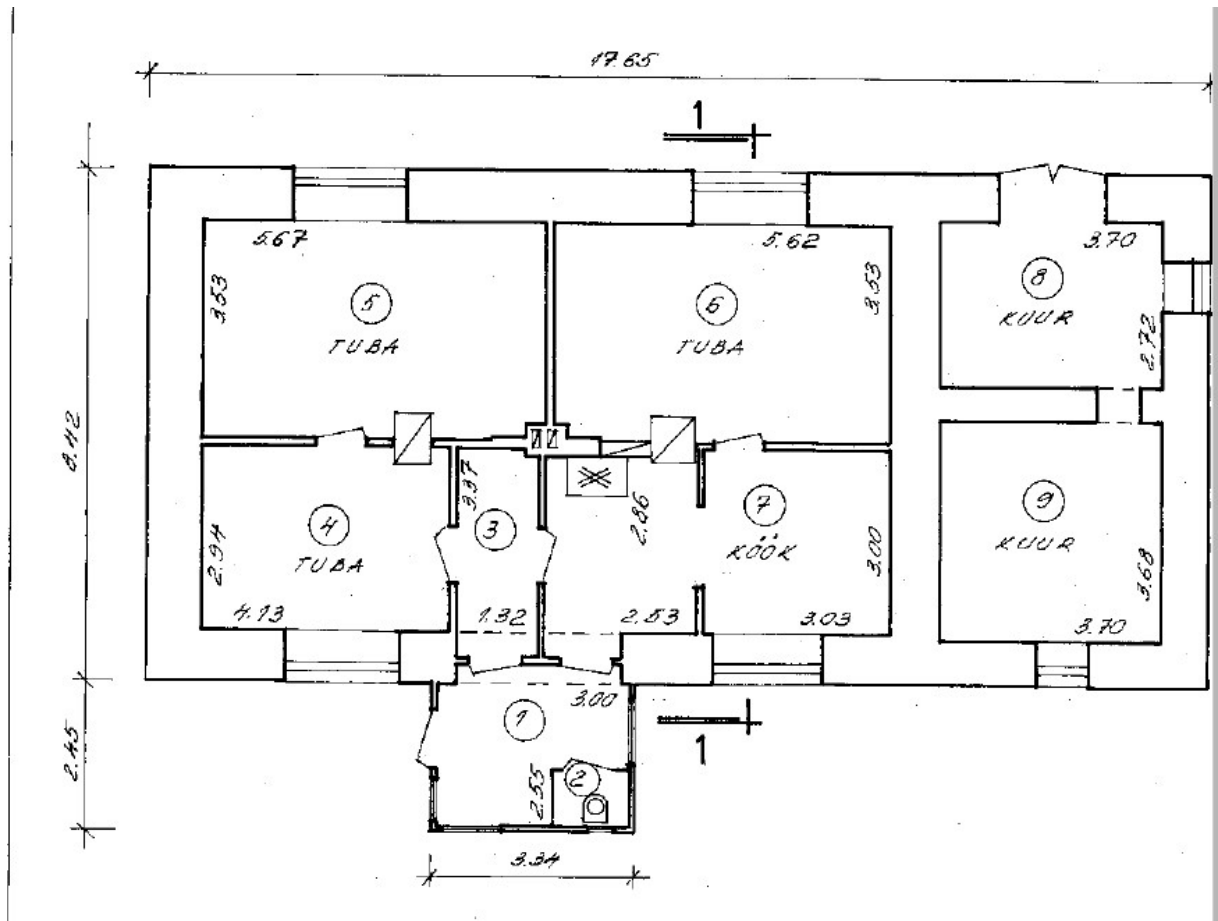
Ehkki hoone ei ole muinsuskaitse all, vaid asub külas, kus enamus hooned on kasutuses suvilatena, on hoone omanikel soov restaureerida ja rekonstrueerida ajastukohaselt ning võimalikult palju järgida muinsuskaitse põhimõtteid.

Käesolevas töös käsitletakse seisukorra kirjeldust konstruktsioonide kaupa ning nende restaureerimise ja rekonstrueerimise juhiseid.

Pererahva enda soov oleks ka maakivist hoonet väljast kogu ulatuses eksponeerida, kuid selline otsus võtaks võimaluse hoonet kasutada aastaringsest elamuna. Raske südamega on siiski otsustatud, et tulevikus taastatakse ja eksponeeritakse hoone maakivist seinu hoones sees ning õues ainsana hoone kagukülge, kuna see on algupärane ja korralikult laotud ning sinna on plaanis ehitada nn. „talveaed“. Ülejäänud maakivist seinad soojustatakse 150mm soojustusplaatidega ning krohvatakse lubikrohviga. Hoone restaureerimisel ja

rekonstrueerimisel planeeritakse kasutada eesti taluarhitektuuri jäljendavaid detaile ning traditsioonilisi ehitusvõtteid ja ehitusmaterjale.

Kogu järgnevas töös on ruumide kirjeldus alloleval plaanil näidatud ruuminumbrite alusel.

Laeva tee 2 hoone plaan. Allikas on lisa nr. 12 Maa liitmine (Inventariseerimise plaan aastast 1997)

Lisa nr. 10 näitab pildistamise asukohti õues ning hoones sees kuid ainult 1 korrusel, pööning kohta plaani pildistamise viidetega pole.

Lisas nr. 9 on tehtud fotod nii lõunast, idast, põhjast kui ka läänest. .

Kinnistule jäävat küüni mille oletatav ehitusaasta 1906 (ehitusaasta on kirjutatud hoone müüritis es olevale maakivile vt foto nr. 1) töö ei käsitle kuna aastal 2005 tehtud, ebaõnnestunud ja lõpetamata detailplaneeringu tõttu on hoone määratud lammutamisele.

Foto nr. 1. Lammutamisele määratud hoone ehitusaasta 1906

Foto nr. 2. Vaade lammutamisele määratud küünile kagust.

1. AJALOOLINE ÜLEVAADE

Pajupea küla on mainitud esmakordselt üle 700 aasta tagasi. Pajupea küla asub endises Jüri kihelkonnas (algne nimetus Ocrieale) allikas J. Põldmäe „Jüri kihelkond + minevik ja tänapäev. Pajupea külas asuvad mitmed kultusekivid, mis on riikliku kaitse all.

Hoone, millest töös juttu tuleb, asub endistel Mõigu mõisale kuuluvatel maalidel. Vt foto mõisast lisas nr. 4. Kinnistut on algselt nimetatud Laiba 13 kinnistuks. Üsna ebahariliku nime saamise lugu on teadmata. Töös käsitletud hoone ise ei ole algselt ehitatud elumajaks vaid kõrvalhooneks. Elumaja olevat asunud praeguse Tankisilla tee ja Laeva tee nurgal ehk siis Laeva tee 1 krundil (Lisa nr.3.1 hoonete paiknemine). Laiba nr. 13 (kinnistu nr. 9434) eraldati 11.05.1911 aastal Mõigu mõisast. EELK Tallinna Toomkoguduse kirikukonvent müüs kinnistu Johan Jüri p. Treifeldtile. Lepingu alusel omandas Johan Treifeldt Mõigu mõisast eraldatud kinnistu suurusega 41 dessatiini ja 2368 ruutsülda. Kinnistu maksumuseks oli 2165 rubla. Aastal 1928 17 septembril Juhan Jüri p Treifeldt pärandas kinkelepinguga Laiba nr. 13 kinnistu (kinnistu nr. 9434) oma pojale Johannesele. Allikas *Rahvusarhiiv alus:EAA.2840.1.19983*.

Viimane sissekanne Laiba 13 kinnisturaamatusse on tehtud 30.detsembril 1931 vt lisa nr. 13(ainult digitaalsel kujul).

Perioodil 1931....1988 antud hoone kohta on infot väga vähe ning kinnisturaamatut pole leitud. Vastavalt 31.10.1988 Bilansitõendile kuulus Pajupea külas asuv „Laiba“ talu alates 1966 aastast Sommerlingi sovhoosi bilanssi. (allikas Rahvusarhiivi materjal Lisa nr. 11)

Uurimistöe objektiks oleva hoone ehitusaastaks on 1936 (allikas Rahvusarhiivi akt Lisa nr. 12 Tallinna Tehnilise Inventariseerimise Koondakti 04.07.1988a.) Akt sisaldab ka hoone plaani ruumide jaotusega ja lõiget.

Perioodil 1988 – 2013 kuulus töös käsitletud hoone perekond Pavlovitele.

Aastal 2005 detailplaneeringu tulemusel on saanud kõnealuse kinnistu oma krundi piirid vt. Lisa nr. 1 Katastriüksuse plaan 2005

Rahvusarhiivist saadud vastuskiri kokkuvõtlikult arhiivis säilitatava dokumantatsiooni kohta leiab lisast nr. 15.

Kõnealuse kinnistu kohta on leitud maaameti kaardirakenduse keskkonnast erinevatest ajajärkudest väga huvitavaid vanu kaarte. Vt. Lisasid nr. 5, 6, 7, 8 ja 9. Esimest korda on Laiba nimetust kasutatud 1924 aasta topokaartil. Lisa nr 7.

2. HOONE SEISUKORRA KIRJELDUS, TEHNILISE SEISUNDI HINDAMINE JA ERITINGIMUSED

2.1 Katus ja katusekandjad

Hoone seisukorra kirjeldus. Antul lõputöös käsitleval hoonel on viilkatus, mille katusekandjateks on kuuse – ja männipalgist valmistatud sarikad. Sarikate seisukord on hea. Sarikate räästa otsad profileeritud. Vt foto nr. 3 ja 4.

Foto nr. 3. Vaade profileeritud sarikaotsale

Foto nr. 4. Vaade profileeritud räästapärilinile

Palkide müürlatile ehk räästapärilinile toetuva otsa läbimõõt on ca 16...18 cm, palgi ladva osa on jäetud harja poole, selle läbimõõt on ca 12....14cm. Hoone otsasarikad on valmistatud 10x10cm ristlõikega saematerjalist, mille otsad on samuti profileeritud. Otsasarikapaare siduvad pennid on samuti saetud materjalist. Sarikate otsad on tapitud ning ca 3cm jämeduste puitnaeltega ühendatud. Puitnaelad on voolitud 3,5x3,5cm saematerjalist. Sarikate samm on ca 3 küünart (3x0,533m) ehk ca 160...163cm. Katusekonstruktsiooni jäigastamiseks nurkadesse paigaldatud kuuselatist diagonaalid, mis on tapitud hoone otsasarikate ja räästapärilinsisse. Kummalgi katusepoolel on 3 kaldidiagonaali. Üks sarikapaar on elamuks ümberhitamise käigus katkestatud ja „vekseldatud“ külgnevate sarikate külge. Vt fotod nr. 5 ja 6.

Foto nr. 5 Katkestatud sarikad

Foto nr. 6 Ebaõnnestunud vekseldamine

Kuna sarikate omavaheline samm on niigi oluliselt suurem kui praegusaja ehitusnormid lubaksid, siis on vekseldamise tulemusena veidi läbi paindunud külgnevad sarikapaarid ja vekseldamiseks kasutatud 10x10cm pruss. Pruss on kõverdunud ca 4cm.

Sarikapaarid ja pennid on valmistamise ajal tähistatud puitu lõigatud sälkudega. Esialgsel vaatlusel tundus, et märkimiseks on kasutatud Rooma numbreid, kuid lähemal uurimisel selgus, et süsteemi (vähemalt käesoleva töö kirjutaja jaoks) pole. Järeldus tuleneb sellest, et tähistused III ja VIII ning VIII asetsevad juhuslikult mitte järjestikku nagu võiks oletada I, II, III jne. Lisaks VIII pole Rooma number. Vt fotosid nr. 6.1; 6.2

Foto nr. 6.1. Vasaku sarika tähistus s. paaril Foto nr. 6.2. Parema sarika tähistus s. paaril

Sarikapaari seob omavahel penn, mis on laetaladest ca 2,4 meetri kõrgusel. Penni läbimõõt on 6...10cm. Pennide seisukord on hea. Pennid on tapitud sarikatesse pool-poolega tapi abil. Penni kinnitamiseks sarika külge on kasutatud 3,5x3,5 sentimeetrisest toorikust voolitud puust naelu. Vt fotot nr. 7.

Foto nr. 7. Penni ja sarika tapp

Räästapärline (müürlatt) läbimõõt on ca 28...30cm. Räästapärline on kohati saanud veekahjustusi ning on pehkinud. Hoone hoovipoolsel küljel pehastumise jälgi pole näha, küll aga on pehkinud kahes kohas tee (lõuna) poole jääv räästapärline. Vt fotot nr. 8.

Foto nr. 8. Sadevee kahjustusi saanud räästapärline ning sarika tapikoht

Diagonaalide seisukord on hea. Räästapärline on toetatud ilma hüdroisolatsiooni ribata maakivi müüritisele. Räästapärlineid seovad omavahel sidetalad, mille alumine külg ja otsad on tahatud. Sidetalad on paigaldatud üle ühe sarikapaari ehk sammuga ligikaudu 300...330cm. Sidetalad on tapitud räästapärline sisse. Tapi tüüp on teadmata. Tapp on lisaks fikseeritud kas puit või suure sepanaelaga ning sepistatud riiskadega (kobadega) vt fotot nr. 9.

Foto nr. 9. Riiskade ja suure sepanaelaga räästapärilinite vahelise sidetala kinnitussõlm

Sidetalade vahele paigaldatud laetalad pole pandud räästapärilineid siduvat funktsiooni täitma.

Hetkel on katusekatteks vanad nõukaaegsed eterniitplaadid. Plaadid on väga halvas seisukorras. Suurel osal eterniitplaatidest on pikimõrad, kuid õnneks laineharjal. Kuna hoonele on puud väga lähedal olnud, siis on läbi aastate katusele ladestunud lehed andunud piisavalt ainest sambla tekkeks. Katusel kasvava sambla niiskust siduv toime on kindlasti kiirendanud katuseplaatide lagunemist. Eterniitplaadi kahjustused on suuremalt jaolt hoone põhjapoolsel küljel ja seda kahel põhjusel: a) põhjapoolsel küljel saab vähe päikest, mis katust kuivataks, b) puud asuvad hoovipoolsel ehk põhjapoolsel küljel.

Varasemalt oli katusekattematerjaliks laastud. Laastud on löödud poomkant lattidele (roovidele) lattide ristlõige jääb 40....50x40....50mm vahele. Roovide samm on 12...15cm. Roovide seisukord hea, vana laastukatuse seisukorda aga mitte.

Tehnilise seisundi hindamine ja eritingimised. Kuna omanikul on plaanis kõnealune hoone hiljem väljast soojustada (põhja, lääne ja lõunaküljel), siis tekitab 150mm paksune soojustuse kiht olukorra, kus räästa pikkus jääb liialt lühikeseks, ning kui olemasolevaid sarikaid pikendada (proteesida) varjaks räästajoon akna ülemise serva. Vt. Lisa nr. 16 Lõiget 1-1. Tekkiva probleemi lahendamiseks on kaks varianti:

Variant 1.

Katusealust välja ei ehitata ja sarikad jäävad pööningul nähtavale.

Eemaldada vanad katusekatted ja roovitis. Demonteerida ükshaaval vanad sarikad ning räästapärliinid ning laduda müüritist ca 20cm kõrgemaks. Paigaldada uuesti räästapärliinid, sarikad, roovitis aluskatuse kile ning katusekate. Iga sarikapaari vahele paigaldada üks lisa sarikapaar. Selleks, et katuse koormusi ühtlaselt jaotada ja sarikate vekseldamist vältida, tuleb kindlasti paigalda kummalegi poole korstnajalga uus sarikapaar. Kui pererahval pole plaanis pööningut välja ehitada ehk sarikate vahet soojustada, siis tuleks kasutada samuti kooritud ja otstest tahatud kuuse või männi palki analoogselt algupärastega. Tappimised teostada sarnaselt olemasolevatega. Katusekatteks tuleks laastukatus. Lisasoojustuse paigalduse tõttu tuleb sarika otsi pikendada. Paigaldatud sarikaproteesid tuleb profileerida sarnaselt algupärasele ja eksponeerida. Kinnist tuulekasti, mis sarika otsad kataks, ehitada ei tohi.

Variant 2.

Katusealune ehitatakse välja ning sarikate vahe soojustatakse.

Eemaldada vanad katusekatted ja roovitis. Iga sarikapaari vahele paigaldada üks lisasarikapaar. Korstna külgedele paigalda lisasarikapaar. Olemasolevatele ja paigaldatud sarikatele kinnitada peale puitprussid 75x100mm. Prussid kinnitada olemasolevate sarikate külge keermestatud varrastega. Kinnitusvahendite diameetrid ja vajaduse määrab konstruktor. Edaspidi käituda sarnaselt eelmises punktis kirjeldatule.

PS! Katusekonstruktsioonide ümberehitamisel tuleb välja vahetada kõik pehastunud puitkonstruktsioonid (nt fotol nr. 8 näidatud sarika ots ja räästapärliini osa). Tööde teostamisel kasutada traditsioonilisi töövõtteid.

2.2 Vahelae konstruktsioonid ja pööning

Vahelae konstruktsioonideks on saematerjal 75x200. Vahelae talade samm on ca 800mm. Vahelae talade seisukord on hea.

Laagide vahe on täidetud kuiva saepuruga mis täidab soojustusmaterjali funktsiooni. Saepuru kihi paksus jääb 180....230mm vahele. Räästapärliinide juures õhem ja maja keskosas paksem kiht. Korstna ümber puudub pole tulekaitseks villakiht. Korstna ümbruses oli saepuru segatud

kuiva lubjal ja liiva seguga. Pööningul on teadmata ajast üritatud ehitada suvetuba. Sarikate ja pennide vahele ehitatud seinad ja vahelagi on soojustamata. Pööningule siseviimistluse aluseks laeplaadiks on kasutatud saepuru plaate. Plaatide liitekohad on kaetud 10x30 liistudega. Saepuruplaadid on pahteldatud, aga lihvimata ning paistavad olevat kaetud vesibaasil värviga.

Ruumis nr. 7 on ehitatud uus lagi. Vt fotot nr. 10

Foto nr. 10. „Poola lagi“ ruumis nr. 8 (ehitatud aastal 2014)

Paigaldatud on uued männipalgist valmistatud kooritud laetalad diameetriga 26...34mm, millele on paigaldatud nn. Poola lagi (vaheliti servamata kuuselauast). Laudisele on paigaldatud aurutõkkepaber ja soojustatud on puiste - tselluvillaga. Soojustuse paksus 300mm.

Talvisiel ajal on tehtud surfimisi, mille käigus eemaldati soojustuseks paigaldatus saepuru kuni vahelae viimistlusplaadini (antud hoone puhul on selleks kasutatud saepuruplaate). Aurutõkkepaberit paigaldatud pole kuid saepuru niiskumise märke pole.

Võib oletada, et pööningu hea tuuldumus on taganud saepurusse külmade ilmadega talletunud niiskuse väljakuivamise. Otsaseinad on küll kinni ehitatud, kuid roovitise ja räästapärliini vahe on kogu hoone pikkuses mõlemast pikiseinast tuuldud olnud.

Tehnilise seisundi hindamine ja eritingimised. Käesoleva uuringu alusel tehtud infot aluseks võttes vahelae konstruktsioonid on heas seisukorras ning välja vahetamist ei vaja.

Vahelae (antud juhul tuulduva külma pööningu põranda) soojustamisel on samuti 2 varianti, mis sõltub kas pööning võetakse aastaringsesse kasutusse või jääb see külmaks tuulduvaks pööninguks.

Variant 1

Välja ehitatav aastaringseks kasutamiseks

Pööningult tuleb välja lõhkuda puitkarkassile ehitatud nn. „suvetuba“. Kui sarikate vahe soojustatakse, siis ei ole otstarbekas olemasolevat soojustust ehk saepuru muu soojustuse vastu välja vahetada. Olemasolevatele vahelae taladele tuleks rihtimiseks ja soojustuse lisamiseks paigalda 50x100mm prussid. Prusside samm sõltub kasutatavast põrandakattematerjalist. Kuna antud variandi puhul sarikate vahe soojustatakse siis vahelae konstruktsiooni pole aurutõkkepaberit ega tuuletõket tarvis.

Variant 2

Välja ehitatav suviti kasutatavaks

Sarnaselt eelnevale variandile tuleb välja lõhkuda nn. suvetuba. Olemasolevat soojustust (saepuru) välja vahetada mõtet pole. Olemasolevatele laetaladele tuleks paigaldada 50x100 mm prussid. Prusside vahe täidetakse, näiteks, keskkonnasõbralikku tselluloosist puistevillaga. Taladele paigaldatakse veeauru läbi laskev tuuletõkkekangas. Tuuletõkkekangast ja põrandalaudade vahele peab jääma tuulutuse vahe min 30mm. Tuulutuse peaks tagama vahed, mis jäetakse kummagi räästapärilini juures. Jäetud tuulutusevahede ette paigaldatakse putukavõrk. Kõik ehituslikud sõlmed tuleb hoolikalt läbi mõelda ja joonestada. Arvesse tuleb võtta nii ehitusfüüsikalisi aspekte, ajaloo pärandit kui ka visulaaset külge. Projekteerimisse tuleb kindlasti kaasata vanade hoonete projekteerimise kogemust omav konstruktor.

Ehitustöodel kasutada traditsioonilisi ehitusmaterjale (puit, looduskivid, looduslikud krohvid ja viimistlusmaterjalid).

2.3 Tulekollete, korstna seisukord ja tuleohutus

Hoone küttekehadeks on nõukogude aegsed plekk-kestaga ahjud. Ahjude akumulatsioonivõime on halb. Ahju seinapaksuseks on ca 12cm ehk siis kaks servale toetatud

punast tellist. Ruumide 4 ja 5 vahelises ahjus on suitsukäiku moodustama peavad kivid sisse kukkunud ning soe kihutab praktiliselt otsejoores korstnasse. Vt fotosid. Ahjude ehitusaasta ja meister on teadmata. Arvestades ahju ehitamise kvaliteeti ja tüüpi, siis võib oletada, et ahjud on ehitatud siiski nõukogude ajal. Ahjud asuvad ruumide 4 ja 5 vahel ning ruumide 6 ja 7.

Vt ahjusid ja pliiti fotodelt 11, 12

Foto nr. 11. Plekkkestaga ahi tubade 4 ja 5 vahel

Foto nr. 12. Plekkkestaga ahi ja puupliit vanas köögis ehk ruumis 7

Ruume 8 ja 9 köeti suure paekivist (küttekehaga). Vt fotod 13 ja 13.1. Ehitatud oli nimetatud küttekeha kasutades selleks kättesaadavaid materjale nagu paekivi, silikaati ja punast tellist. Nii korsten kui küttekolde kehand oli tugevalt pigitunud. Korsten toetus otse küttekeha korpusele ning oli laotud silikaattellistest. Korsten oli väga halvas seisukorras, viltu vajunud ja tuleohtlik. Nii korsten kui küttekolle lammutati 2 aastat tagasi.

Foto nr. 13. Vaade ahjule ruumis 9
aastal 2014

Foto nr. 13.1. Vaade samas suunas
aastal 2016

Allesolev korsten on laotud punastest tellistest. Korsten on kahe lõõriga. Mõnes kohas lahtist krohvi eemaldades selgus, et üksikud kivid on kas niiskuskahjustusi saanud või on valmistatud põletamata tellistest, kuna kivi on pehme ja metallesemega hõõrudes pudeneb. Korsten on krohvitud tsementkrohviga. Krohvimise põhjuseks võib olla ka enne kinnistu müüki panemist pigitud korstnatoru tegeliku olukorra varjamise soov.

Korstnapits on laotud silikaattellistest ning on lagunenu ja halvas seisukorras.

Korstnajala ümber on valatud tsementsegust krae tuleohutuse maandamiseks. Krae laius on ebahõltsane ja laius sõltub sellest, kui kaugele korstnajalast on jäänud laetala või vekseltala, mida arvatavasti kasutati valamisel külgraketisena. Vt fotot nr. 14.

Foto nr. 14. Korstnajalga ümbritsev tsementsegust vöö

Korstna ümbrus ei ole täidetud lihtsalt saepuruga, vaid liiva-mulla-lubja ja saepuru seguga.

Tehnilise seisundi hindamine ja eritingimised. Vanad nõukogudeaegsed plekkkestaga ahjud on halvas seisukorras. Kuna nad ajaloolist väärtust ei oma, siis nende taastamine on ebamõistlik. Ahjud tuleks lammutada. Kasutusse jäävad suitsulõõrid tuleb tahmast puhastada ning taastada perspetiivsete uute ahjude tarvis. Olemasolev pliita jääb alles.

Tubade 4 ja 5 vahele ehitatakse lešoga küttekeha ehk rakettahi. Lisatud foto on illustratiivne. (allikas Google otsingumootor). Tegelikuses kohandatakse ahi vastavalt vajadusele soojust saaksid mõlemad toad. Vt Illustratiivset fotot nr.15

Foto nr. 15. Perspektiivne küttekeha ruumide 4 ja 5 vahel.

Kuna hoone omanikul on plaanis elamu ehitada keskküttele, siis tuleks süsteemi ehitamisel ja küttekehade valikul ette näha 20 sajandi alguse stiilis küttekehad. Üks võimalikest variantidest oleks fotol kujutatud keskkütteradiaatorid sarjast Bohemia. Vt foto nr. 16 (allikas radiaatorikeskus.ee koduleht).

Foto nr. 16. Keskkütte ehitamisel kasutatav keskkütteradiaator

Korsten. Esimese tööna tuleb korstna lõõrid puhastada tuhast ja tahmast. Eemaldada tuleb lahtise korstna pitsi tellised ning laduda uuesti. PS! Mõistlik on tööd teha samaaegselt katusekatte vahetamisega. Ladumiseks sobivad nii silikaat kui ka korstna jaoks mõeldud savitellised. Korstnapits armeeritakse ja krohvitakse lubitsementkrohviga. Krohvi pind lubjatakse. Korstnale paigaldatakse plekist korstnamüts. Plekki peaks jääma võimalikult vähe näha.

Ruumi nr. 8 näha ette puuküttel keskkütte katel. Katla tarvis ehitatakse 2 lõõriga moodulkorsten, mis krohvitakse lubiliiva krohviga. Korstna pits aga lubitsementkrohviga. Sarnaselt teisele korstnale krohvipind lubjatakse ning korstna otsa paigaldatakse plekist korstnamüts.

2.3 Välis – ja vaheseinte seisukord

Välisseinad on laotud graniitkivi (rahvakeeli maakivi) müüritisena. Müüritise paksus on ca 70cm. Ladumisel on kasutatud lubiliiv segu, hilisemad avade täitmised ja vuukide täitmised on tehtud tsementseguga ning äärmiselt lohakalt. Vt fotosid nr. 17 ja 17.1 ning 17.2

Foto nr. 17. Vaade lõunast kinnilaotud rehevärava augule.

Foto nr. 17.1. Vaade põhjast elamuks ehitamise käigus sisse lammutatud aknaavast.
Vaade ruum 7 aknale.

Hoone nurgad ja algsete avade ümbrused on laotud silikaattellistest ning see töö on korrektne ja väljanägemiselt kena. Seinte seisukord on valdavalt stabiilne. Algsed müüriosade on sirged, loodis ning heas seisukorras. Hiljem juurde laotavad seinuosad on ebakvaliteetselt laotud (kõverad, seintes praod, laotis on sidumata külgnevate seintega, ladumisel on kasutatud tsementsegu, laotud on kõige kättejuhtuvaga). Nurkade silikaatlaotistes on lõunapoolsel küljel lagunened üksikud kivid – irdunud on ca 1,5..2cm paksune tellise kiht. Põhjuseks võib olla vihmaveetorude puudumine ja antud nurga avatud olek põllult tulevatele tuultele.

Elamuks ümberehituse käigus on seintesse lammutatud aknaavad. Peale lammutamist on aknaavade küljed uuesti sirgeks laotud, kuid tehtud töö on väga halva kvaliteediga. Müüritise ladumisel pole sobivaid graniitkive otsitud ega sobitatud, laotises kasutatud silikaattellised on laotud juhuslikult – lihtsalt tühimiku täiteks. Ladumisel on kasutatud tsementmörti.

Foto 17.2 Vaade hoone kirdenurgast elamuks ehitamise käigus sisse lõhutud aknaavale

Hiljem tehtud akna avade sillused on laotud silikaattellistest, oletatavasti mingist terasest profiilile või toetavad need sootuks akna lengile. Vaata silluseid fotodelt 18; 18.1; 18.2

Foto nr. 18. Vaade ruumi nr. 4 tellistest laotud aknasillusele

Foto nr. 18.1. Vaade ruumi nr. 7 silikaattelistest laotud akna sillusele

Foto nr. 18.2 Vaade ruumi nr. 6 krohvitud aknasillusele

Vanade rehealuse väravate sillused on puidust ja hästi säilinud (pehastumise märke pole – koputamisel kõliseb). Vt fotot nr. 18.3. Ruumi nr. 8 ukse ja aknaava sillus on betoneeritud ja võlvjas. Vt foto 18.4 ja 18.5. Ukseava on ajutiselt sinna mittesobiva metalluksega suletud.

Foto nr. 18.3. Vana rehevärava puittalast sillus, hoone lõunaküljel.

Foto nr. 18.4. Ruumi nr. 8 (raud)betoonist kaarekujuline ukseava sillus.

Foto nr. 18.5. Ruumi nr. 8 loodesuunas kaarjas raudbetoonsillus.
Ava oli ca 15mm terasvarrastega trellitatud.

Ruumi nr. 9 sillus on laotud silikaattellistest. Algsel hoone kasutusel tundub olevat, et ava on olnud kahe sillusega. Kuna alumise ava külgmised tellised on tahmunud, võib oletada, et tegemist on olnud mingi vana küttekoldega. Fotel nr. 18.6 on näha vana tellistest kaarsilluse järelejäänud kivi (ukse ava paremal küljel). Alumise ava küljed on jäetud peale ukseavaks ümber lammutamist vormistamata. Pööningul on näha veel endise küttekolde läbiviiguava koht katuse roovitisest. Vt foto nr. 19.

Foto nr. 18.6. Vaade ruumi nr. 9 põhjapoolsele ukseavale, mis tundub algselt olevat kaheks eraldi avaks jaotatud olema.

Foto nr. 19. Ruumi nr. 9 kohal katuse roovitises olev vana korstnatoru läbiviiguava.

Ruumide 6 -7 ja 8-9 vaheline sein on samuti laotud graniitkivist. Kõik välisseinad on hetkel seestpoolt soojustatud (puitkarkass vahel - villa, saepuru, tselluvilla jms. segu). Nii sise kui välisseinte puitkarkassile on löödud horisontaallaudis horisontaallaudis, millel omakorda on puitliistudest krohvimatt. Seinad on krohvitud tsementkrohviga, krohvipind on pahteldamata ning tasandamiseks on krohvile liimitud mitu kihti makulatuuri. Vt fotot nr.20.

Foto nr. 20

Sarnaselt on kaetud kogu välisseinte ring. Külmade saabudes tungivad hoonesse hiired, kes pesitsevad maakivist välisseina ja sissepoole paigaldatud soojustuskihi sees. Hetkel on sisemine karkass ja soojustuse kiht seest eemaldatud ainult ruumis nr. 8, kus on kividevahelised vuugid tsementsegust ja lahtisest lubjasegust puhastatud ning on uuesti vuugitud lubiliivseguga. Vt fotosid nr. 21; 21.1 ja 21.2.

Vuukide puhastamise ajal selgus, et maakivide vahelised suured tühimikud olid täidetud mulla ja saepuru seguga. Muld ja saepuri olid kergelt niisked, kuid hallitust polnud.

Foto nr. 21. Vaade osaliselt vuugitud graniitkivi müüritisele ruumis nr. 8

Foto nr. 21.1. Vaade samale seinale sarnaselt fotol 21 nähtule, kuid vuukimata

Foto nr. 21.2. Vaade ruumise nr. 8 läänepoolsele välisseinale

Tehnilise seisundi hindamine ja eritingimised. Kuna hoone kasutusotstarbe muutmise tõttu on algupäraselt säilinud ainult mõlemad otsaseinad ning loodepoolne nurk, siis valdavalt välisseinad õues eksponeerimisele ei kuulu. Õuest jääb nähtavaks ainult idapoolne otsasein mida ei soojustata, kuna tulevikus ehitatakse sinna talveaed. Seina parandamisel kasutatud tsementsegu tuleb välja piigata sõltuvalt vuugi laiuselt 3...5 sentimeetrit. Vuugid puhastatakse tolmuimejaga lahtisest osisest. Enne lubiliivseguuga vuukide parandust tuleb vuugipõhja niisutada.

Ülejäänud väliseinad ja vundament aga soojustatakse vahtpolüstürooliga ja kivivilla soojustusplaatidega, armeeritaks ja krohvitakse lubikrohviga. Avatäidete ümbrused ja hoone nurkadele liimitakse tellistest liistakad, et jätta muljet nurkade ja ava ümbruste tellislaotisest ja sillustest.

Krohvi pinnale veetakse sisse maakivi kontuure kujutavad sooned. Kaoõuliselt liimitakse soojustuskihile ka üksikud graniitkivist lõigatud plaadid. Lõppviimistlusena krohvipind

lubjatakse vähemalt 3..4 korda. Fassaadi kujundamisele kaasata taluarhitektuuri tundev arhitekt, kes suudaks luua sümbioosi vana, - rekonstrueeritava ja uue vahel.

Kui hoone on väljast soojustatud, saab hoonest seest välja lõhkuda sisemised välisseina soojustamise konstruktsioonid. Maakivist müüritisi tuleb hoones sees võimalikult palju eksponeerida.

Juhised maakividest laotise korrastamiseks:

Puhastada vuugid vanast lahtisest lubikrohvist või tsementkrohvist. Vuukide puhastamise sügavus sõltub vuugi laiusest.

Puhastada vuugid tolmuimejaga lahtisest osisest.

Pesta maakivid ja vuugid ettevaatlikult survepesuriga.

Suurematasse tühimikesse lisada graniitkivi tükke ning vuukida lubiliivseguga.

Mitte heas korras maakivi ja segakividega seinte krohvimisel ja viimistlemisel kasutada looduslike materjale. Seinad võib krohvida lubiliiv – või savikrohviga.

Sillused.

Peale akna silluste tegeliku olukorra selgumist tuleb hinnata kas sillused tuleb lammutada ning ehitada uued või saab neid remontida – tugevdada. Hindamisse kaasata konstruktor, kes teeb vajalikd tugevusarvutused.

Ruumis nr. 8 ja 9 asuvaid kaarjaid silluseid tuleb seestpool kindlasti eksponeerida.

Vundament.

Vundament on sarnaselt välisseinaga laotud graniitkividest. Vundament on põhiseinast ca 50mm laiem ehk siis laiusega 750mm. Vundamendi sügavus maapinna kõige madalamast kohast on ca 500mm. Laotise välimisel külje vuugid on seguga täidetud, küll aga hoone sissepoole jäävate vuukidega pole omal ajal hakatud vaeva nägema – need olid tühjad ja kivid toetasid niisama üksteisele. Kusjuures mõned kivid olid veel seinlaotise gabariidist mitukümmend sentimeetrit sissepoole. Seda oli näha ruumi nr. 8 remondi ajal. Hoone põhjapoolse külje vundament on saanud kõige rohkem sadevee ja külmakahjustusi. Sadevesi on vuugid tühjaks kulutanud ning osalisel on kive laotisest irdunud. Vt fotot nr. 22.

Vundamendis vajumise ja külmakerkest tekkinud pragusid pole täheldanud.

Korstna, pliidi ja ahju vundamentide seisukord pole teada.

Foto nr. 22. Vaade põhjapoolsele välisseinale. Vasakul all nurgas kivid seinast irdunud. Samuti silikaadist nurgalaotise kõrval on sadevesi segu vuugist uhtnud.

Tehnilise seisundi hindamine ja eritingimised. Hoone sokli soojustamisel nii vertikaalselt kui horisontaalselt (et külm vundamendi all ei pääseks) ehk siis vundamendi lahti kaevamise käigus ei tohi sügavamale kaevata kui on vundamendi alumine kõrgusmärk. Lahti kaevamise käigus tuleks kividevahelised vuugid ettevaatlikult mullast puhastada ning täita lubitsemmentseguga. Tööd teostada ca 1...1,5m lõikudena. Isegi kui hiljem hoone lääne, põhja ja lõunakülge soojustatakse tuleb enne soojustamist seinte vuugid puhastada tsementsegust ning vuukida. Eriti tähtis on see vundamendi puhul kuni sokli ülemise kõrgusmärgini.

Hoone läänepoolsel küljel tuleks kogu sein vastu kuhjatud pinnas eemaldada, sein puhastada, vuugid täita, vajadusel krohvida, siis kleepida hüdroisolatsioon, millele liimitakse sokli soojustusplaat.

2.4 Avatäited

Aknad on valmistatud puust, on laia lengiga 230mm. Aknad on ehitatud nõukogude ajal. Akende raamide paigutus lengidesse on väga ebatäpne. Kohati on vahe lengi ja raami vahel üle 15 mm. Aknad on klaasitud 3mm paksuse aknaklaasiga. Klaaside kinnitamisel on kasutatud aknaliiste, kitti pole kasutatud.

Väljastpoolt on aknad värvitud pruuni alküüdvärviga. Seest on värvitud valge alküüdvärviga. Pööningu aken on kitsama lengiga ja arvestatud ühekordse raami tarvis. Klaasitud on puutliistudega, aknaraam on ära vajunud. Aknad fotodel 23; 23.1 ja 23.2.

Foto nr. 23. Vaade lõunast ruumi nr.5 aknale. Akna jaotus ei sobi hoone proportsioonidega

Foto nr. 23.1. Ruumi nr. 7 aken.

Foto nr. 23.2. Pööningu aken. Akna leng 1 kordse raami jaoks. Akna puitosa heas korras. Raam istub lengi täpselt.

Siseuksed on kõik välja vahetatud ilmetute papist uste vastu. Ruumi nr.8 välisukseks on ajutiselt kasutatud metallist tulekindlat ust. Ukseaugu ümbrus on viidud vastavusse paigaldatava uksega ehk on ajutine ja sinna mitesobiv. Kuni aastani 2014 sügis olid ruumi nr. 8 ukse kui aknaava kinni laotud tuhaplokkide ja tellistega.

Ainsana kogu hoones omab ajaloolist väärtust pööningule pääsu uks. Vt fotot nr. 24. Uks on valmistatud 35mm paksustest plankudest. Plangud on omavahel liidetud kiilukujuliste põõnadega.

Foto nr. 24. Pööningu uks. Uks asub hoone lääneküljel.

Tamburi ehk tuulekoja (ruum nr. 1) ja esiku (ruum nr. 3) vaheline uks ja tamburi välisuks on puidust ja valmistatud arvatavasti nõukogude ajal. Väljanägemiselt 80ndate stiilis, kuid tihe ja soe uks.

Tehnilise seisundi hindamine ja eritingimised. Hoone aknad ajaloolist väärtust ei oma ning säilitamisele ei kuulu. Hoone välisüksed, välja arvatud läänepoolsele jääv pööninguüks, ei oma samuti ajaloolist väärtust ning säilitamisele ja taastamisele ei kuulu.

Pööninguüks tuleb demonteerida. Ukselt tuleb eemaldada peale löödud lagunendu vineer. Uks tuleb vajadusel remontida – plommida ning viimistleda näiteks linaõlivärviga.

Hoone siseüksed on kõik kaasaegsed papist ukseid ning ei oma samuti ajaloolist väärtust.

Hoone siseüksed tuleb vahetada vanade viilungiga uste vastu.

Välisüksed ja aknad tuleb projekteerida järgides 20 sajandi esimese poole taluarhitektuuri. Avatäited peavad moodustama fassaadiga ühtse terviku. Vt ka töö autori kujutatud perspektiivset vaadet lõunafassaadile Lisa nr. 17 Vaade lõunafassaadile.

2.5 Põrand pinnasel

Põrandate ehitamisel on kasutatud 35x80 põrandalaudu. Laudade laiust ja paksust on näha ruumi keskel asuva põrandalaude keldriruumi ava perimeetris. Vt nr. 25.

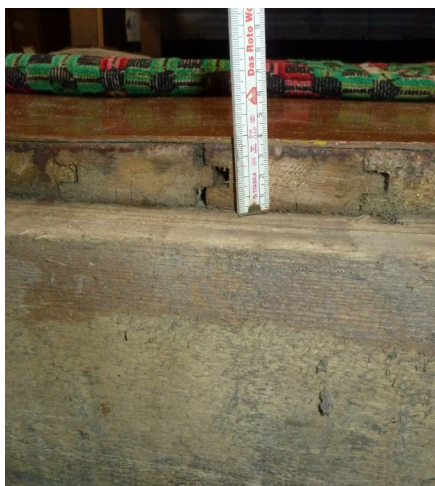

Foto nr. 25 Põrandalaud ruumis nr. 4 (keldriluugi ava külge)

Põrandasse sai ruumis nr. 4 tehtud kontrollauk.

Eemaldatud sai laudisel löödud põrandapapp ehk Soome papp ja puuritud sai 50mm diameetriga kulppuuriga kontrollauk. Vt fotot nr. 26.

Foto nr. 26. Tupp nr. 4 tehtud kontrollauk põrandalau seiskorra selgitamiseks ja täitematerjali selgitamiseks põranda all

Puuritud august küll ilma spetsiaalse kaamerata põranda talade jaotust ja seisukorda ei näe, aga põrandalaud on altpoolt kuiv ja heas korras ning kuiv oli samuti põrandalaune täitepinnas (saepuru ja üllatusena nõukaaegse TEP ehk tsement ehitusplaadi laastud). Täitepinnas asub põrandalaua alumisest pinnast ca 80mm allpool.

Põrandalaud on kaetud pruuni põrandavärviga. Kihtide maha kaapimisel teist värvi kihte ei avastatud.

Keldri seinad ja põrand on punastest tellistest laotud. Vt foto nr. 27. Tellisseinale on omakorda toetama pandud 100x75 pruss. Hüdroisolatsiooniriba prussi ja tellise vahel pole kuid pruss paistab koputades heas korras olema.

Foto nr. 27. Põrandaalune keldriruum toas nr. 4

Tehnilise seisundi hindamine ja eritingimised

Põrandalaudade seisukord on rahuldav. Toas nr. 4 tehtud kontrollpuurimise tulemusel võib oletada, et laudis pehkinud pole.

Juhised põrandate ehituseks:

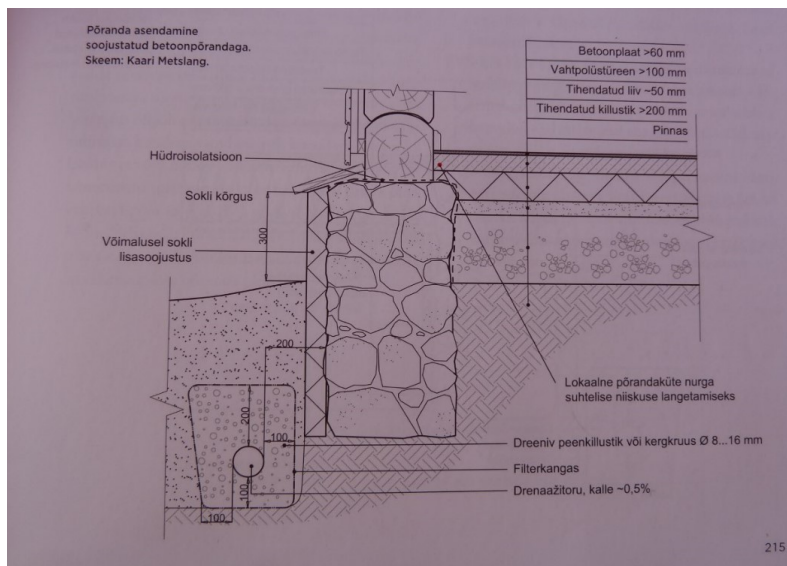
Variant nr. 1

Põrandaid enne mitte üles kiskuda kui on hoone ümbruses vundamendi horisontaalne perimeetri soojustus paigaldatud ning soojustatud on ka sokkel ja fassad, lahendatud on sadevete kogumine ja hoonest eemale juhtimine. Peale loetletud töid jälgida põranda temperatuure külmadel talvekuudel. Kui olukord on paranenud, piisab sellest, kui üles võtta värvid „Soome papp“. Tõmmata välja naelad. Lihvida põrand ning õlitada. Sokkisse tuleks puurida augud põrandaaluse tuulutamiseks suvekuudel. Avade arvu ja läbimõõdu määrab konstruktor.

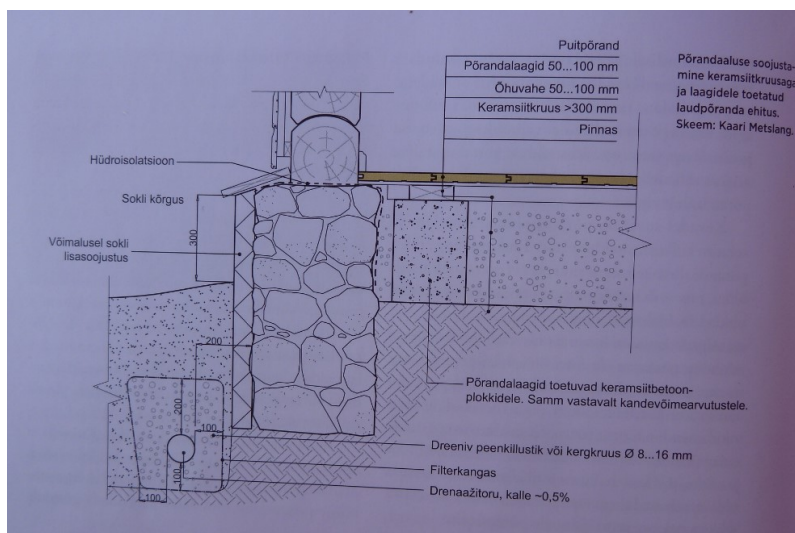
Variant nr. 2

Kui esimest varianti kasutada ei saa, tuleb põrandalauad ettevaatlikult eemaldada, nummerdada, ladustada. Kontrollida põrandalade seisukorda ning võimalusel kasutada uue soojustatud põranda ehitamisel. Märkades ehk hüdroisloolatsiooni vajavates ruumides kasutada põrandatüüpi, vt tüüpsõlme. Sõlm 1 (lisatud sõlmel vaadata ainult põrandakihte).

Kuivades ruumides kasutada põrandate soojustamisel Sõlme 2 (valitud sõlmel vaadata ainult põranda kihte, muus osas sõlm põhimõtteline).

Sõlm 1. Märja ruumi põranda tüüpsõlm. Allikas „Vana maamaja käsiraamat“, koostanud Joosep Metslang. Sõlme- skeemi autor J. Metslang. Lk. 215

Sõlm 2. Puitpõranda tüüpsõlm. Allikas „Vana maamaja käsiraamat“, koostanud Joosep Metslang. Sõlme- skeemi autor J. Metslang. Lk. 216

2.6 Sadevete ärajuhtimine

Hoonel puuduvad süsteemsed vihmavee rennid ja vihmaveetorud. Kriitilisematesse kohtadesse on viimase paari aasta jooksul paigaldatud ajutised vihmaveerennid ja torud. Hoone tamburist vasakule jääv vihmaveerenn juhib põhilise peakse ette katusele tilkuma teelt maja idapoolse nurgani, kuid siiski pritsib vastu hoone nurka, kuna puudub vihmaveetoru ja süliiti, mis juhiks sadevee majast eemale.

Tehnilise seisundi hindamine ja eritingimised

Hoone sadeveesüsteem on puudulik ja vajab kiiret korrastamist. Vihmaveesüsteemid tuleb ehitada koheselt kasvõi ajutiselt. Tuleb tagada et katuselt tilkuv sadevesi ei satuks vahetult hoone sokli äärde (maapinda leonduama) ning ei pritsiks soklile ega fassaadile. Vahendite puudumisel on ajutise lahendusena täiesti töötav variant lüüa kaks sügavimmutatud lauda omavahel kokku, et otsast vaadates moodustus V tähe kuju. Selliselt valmistatud vihmaveerenn paigaldada räästa konstruktsioonide külge. Vihmaveetoruks sobib väga edukalt vana lehmakett, mis juhib sadevee vihmaveerenni lõppu paigaldatud sadeveenõusse. Kui sadevett ei soovita koguda. tuleks paigaldada sadeveerinnide lõppu anumad, millesse on soovitud suunas põhja lähedale auk tehtud. Tulemus – nõu ei täitu kunagi, nõud keerates saame suunata sadevee endale sobivas suunas ning kolmandaks sadeveenõu kõrged küljed ei lase ketilt voolates vihmaveel seinale pritsida.

PS! Peale uue katuse ehitamist tuleb paigaldada korralik sadeveesüsteem koos rennide ja vihmaveetorude ning maapinnale või maa sisse paigaldavate sadeveekogumis torustikuga, et sadevett hoonest eemale suunata.

2.7 Vertikaal

Nõuetekohane olukord on ainult hoone idapoolsel küljel, kuna see on ainus külj hoonel, kus kalle on hoonest eemale. Kõige halvem olukord on hoone põhjapoolsel küljel tamburist vasakule jääv hoone osa, kus maapind on tugevasti kaldu hoone poole. Selles osas puuduvad üldse töötavad sadevete ärajuhtimise süsteemid ning kogu katuselt valguv vesi vajub hoone vundamendi vastu. Kuna pinnas on veega küllastunud, on põhja poole jäävate ruumide 7 ja 9 põrandad talvel ka kõige külmemad. Hoone läänepoolse külje vastu on (mingil põhjusel – tõenäoliselt soojapidavuse suurendamiseks, kuna arvatavasti ruume 8 ja 9 köeti ka siis kui hoonet veel elumajana ei kasutatud) kuhjatud pinnas. Pinnas on ümbritsevast maapinnast ligikaudu 1,5 meetrit kõrgem. Hoone seinal pole hüdroisolatsiooni, kuid senini ei ole ruumis sees seina niiskumist täheldatud.

Tehnilise seisundi hindamine ja eritingimised

Hoone kõikidel külgedel peaks olema tagatud kalle hoonest eemale, mitte vastupidi nagu hetkel on lääneküljel, lõuna kui ka põhjaküljel. Normaalseks kallakuks peetakse 3m/15cm ehk siis 5cm/1 meetri kohta.

Hoone läänepoolne külg tuleks vabastada sinna kuhjatud pinnasest ning kallak anda hooneste eemale. Kui soovitakse maastiku kujunduse tõttu küngast hoone vastas näha, tuleb see sellegipoolest lahti kaevata, puhastada, parandada sein, krohvida, kleepida hüdroisolatsioon, sein soojustada, paigaldada soojustusplaadi kaitseks mummuline „Delta“ kate ning kuhjata pinnas tagasi. Hoonet ümbritseva maastikku projekteerides tuleb joonestada ka vertikaalplaneerimise joonis.

Negatiivsed kalded hoone suhtes tuleks likvideerida võimalikult kiiresti.

2.8 Maakelder

Eluhoone lääneküljel asub maakelder. Keldri ehitusaasta pole teada, küll aga võib oletada, et kelder on ehitatud enne 1959 aastat, kuna maakelder on „ruudus ristiga“ tähistatud NL 1959 aasta topokaardil (vt lisa nr. 8 NL_Topokaart 1959). Maakelder on laotud paekivist võlvlaega. Keldri kehandile on peale kuhjatud pinnas-muld. Keldrile peale ehitatud puitsõrestikul eterniit katus on kokku varisenud ning ei pea vett. Keldri paekivist müüritised ja uks on saanud sadevete ja külmumiste kahjustusi. Sissepääsu ukse paremalt küljelt on juba eraldunud paekive. Vaata keldri seisukorda fotol nr. 28.

Tehnilise seisundi hindamine ja eritingimised

Lagunemise peatamiseks tuleb maakeldrile koheselt peale ehitada vettpidav katus. Võib olla ajutine konstruktsioon(puitprussidest sarikad, tollistest laudadest ning topelt koormakate).

Enne põhjalikke remonditööde algust tuleks teha uuring ning selgitada välja kõige mõistilikumad lahendused maakeldri taastamisel. Remontimisel tuleb kindlasti kasutada traditsioonilisi ehitusmaterjale.

Vahendite tekkimisel tuleks ajutine katus demonteerida ning keldri paekivist kehand remontida. Kui on soov tekitada nn. Kuhikeldrit, siis tuleks enne pinnase kuhjamist paekivist

keldrivõlv katta veetiheda hüdroisolatsiooniga. Kui aga ehitada keldri kehandi peale katus, siis pole veekindlat kihti paekivist keldrikehandile tarvis.

Foto nr. 28. Vaade maakeldrile lõunaküljest vaadatuna.

KOKKUVÕTE

Arvestades hoone hetke seisukorda ja soovi töös käsitletud hoonet kasutada elumajana, tuleb jätkuvalt paljudes olulistes punktides, kus peaks rangelt järgima muinsuskaitse põhimõtteid, (PS! antud hoone ei ole muinsuskaitse all) nendest paratamatult mööda vaatama. Nagu juba eelpool punktides mainitud sai, tuleb maja väljastpoolt soojustada. Antud hetkel, kus hoone on seestpoolt soojustatud, pole õige, kuna külmade ilmadega tekib välisseina sisemisele kivipinnale kondensaat, mis valgub mööda seina alla. Sisemise soojustuse jaoks ehitatud puitkonstruktsiooni ja soojutus märgumise oht seetõttu on suur. Üheks argumendiks, miks tulevikus tuleb sisemine soojutus eemaldada, on soojutuse sisse ehitatud näriliste pesad, mis eritavad ebameeldivat lõhna. Kuna tänu sisemisele soojustusele ruumide kütmisest tekkinud soojus välisseina ehk kivi konstruktsioonini ei pääse, siis puhub tuul läbi kivide vuukide otse soojutuse sisse, siis on maja tuulise ja suure miinuskraadiga väga külm. Ajutiseks abivahendiks tuule vastu oleks kindlasti kogu välisfassaadi vuukide täitmine lubiliiviseguga.

Kindlasti tuleks kiiremas korras korrastada sadeveesüsteemid (kasvõi esiotsa ajutiselt) ning konserveerida maakelder. Väga oluline on ka õige maapinna planeerimine hoone ümber.

Väga oluline on vana hoone puhul erinevate variantide kaalumine nii tubade ruumijaotuse osas kui ka, välisarhitektuurste kui ka konstruktiivsete lahenduste puhul.

Hoone peafassaadi kujundamisel tuleks kasutada taluarhitektuuri elemente. Hoone lõunafassaad üks perspektiivne variant võiks olla selline nagu on näha lisas nr. 14

Töö autor on kõnealuses hoones juba kolmandat aastat elades mõistnud, et vahest on isegi kasulik, kui vahendeid ehituseks napib. Tänu vahendite puudumisele pole mitmed rutakalt ja süvenemata tekkinud ideed leidnud rakendust ning venima jäänud ehitustööde tõttu on leidnud hoopis paremad lahendused.

Hoone omanikule oleks soovitus jätkata uurimust, et selgitada välja hoone algne sihtotstarve.

KASUTATUD KIRJANDUS JA TEISED ALLIKMATERJALID

1. Joosep Metslang, „Vana maamaja Käsiraamat“ välja antud 2013
2. Julius Põldmäe, „Jüri kihelkond+ minevik ja tänapäev“ välja antud 1991
3. Rahvusarhiiv. Toimikud EAA.2840.1.19983; EAA.185.3.6973; LVMA.888.1.26180

LISAD

Lisa 1. Katastriüksuse plaan 2005

Lisa 2. Laeva tee 2 asukoha skeem Regio 2016 kaardil

Lisa 3. Asukohaskeem krundipiiriga

Lisa nr. 3.1_Asukohaskeem krundipiiriga_Hooned

Lisa 4. Mõigu mõis 20. saj. keskpaiku

Lisa 5. Üheverstane kaart 1894-1924

Lisa 6. Skemaatiline kaart aastast 1932

Lisa 7. Eesti topokaart 1924

Lisa 8. NL_topokaart 1959

Lisa 9. Fotod vaated S, E, N ja W

Lisa 10. Pildistamise asukohad plaanil

Lisa 11. Koondakt 1988

Lisa 12. Maa liitmine 1997

Lisa 13. Laiba 13 kinnisturaamat 1911_1931

(antud lisa töös ei kajastu, lisa leiab digitaalsel kujul CD-lt)

Lisa 14. Perspektiivne vaade lõunafassaadile

Lisa 15. Rahvusarhiivi Vastuskiri

Lisa 16. Lõige 1-1